

1780

Dilucidationes super methodo elegantissima, qua illustris de la Grange usus est in integranda aequatione differentiali $dx/\sqrt{X} = dy/\sqrt{Y}$

Leonhard Euler

Follow this and additional works at: <https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works>

Record Created:

2018-09-25

Recommended Citation

Euler, Leonhard, "Dilucidationes super methodo elegantissima, qua illustris de la Grange usus est in integranda aequatione differentiali $dx/\sqrt{X} = dy/\sqrt{Y}$ " (1780). *Euler Archive - All Works*. 506.
<https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works/506>

This Article is brought to you for free and open access by the Euler Archive at Scholarly Commons. It has been accepted for inclusion in Euler Archive - All Works by an authorized administrator of Scholarly Commons. For more information, please contact mgibney@pacific.edu.

DILVCIDATIONES
SVPER METHODO ELEGANTISSIMA,
QVA ILLVSTRIS DE LA GRANGE
VSVS EST
IN INTEGRANDA AEQVATIONE DIFFERENTIALI

$$\frac{dx}{\sqrt{x}} = \frac{dy}{\sqrt{y}}$$

Auctore

L. EVLERO.

§. I.

Postquam diu et multum in perscrutanda aequatione differentiali $\frac{dx}{\sqrt{x}} = \frac{dy}{\sqrt{y}}$ defudassem, atque imprimis in methodum *directam*, quae via facili ac plana ad eius integrale perduceret, nequicquam inquisiuissem; penitus obstupui, cum mihi nunciaretur, in volumine quarto *Miscellaneorum Taurinensium* ab Illustri de la Grange talem methodum esse expositam, cuius ope pro casu, quo

$$X = A + Bx + Cxx + Dx^3 + Ex^4 \text{ et}$$

$$Y = A + By + Cy^2 + Dy^3 + Ey^4$$

propositae aequationis differentialis hoc integrale algebraicum atque adeo completum felicissimo successu elicuit.

$$\frac{\sqrt{x} + \sqrt{y}}{x - y} = \sqrt{(\Delta + D(x+y) + E(x+y)^2)}$$

vbi Δ denotat quantitatem constantem arbitrariam per integrationem ingressam.

§. 2.

§. 2. Istud autem egregium inuentum eo magis sum admiratus, quod equidem semper putaueram, talem methodum in inuestigando idoneo factore, quo aequatio proposita integrabilis redderetur, quaeri oportere, cum vulgo omnis methodus integrandi vel in separatione variabilium, vel in idoneo multiplicatore contineri videatur, etiam si certis casibus quoque ipsa differentiatio ad integrale perducere queat, quemadmodum tam a me ipso quam ab aliis per plurima exempla est ostensum. Ad hanc autem tertiam viam illa ipsa methodus *Grangiana* rite referri posse videtur.

§. 3. Quanquam autem facile est inuentis aliquid addere, tamen in re tam ardua plurimum intererit, hanc methodum ab *Illustri la Grange* adhibitam accuratius perpendisse atque ad usum analyticum magis accommodasse; siquidem totum negotium multo facilius ac simplicius expediri posse videtur; quamobrem, quae de hoc argumento, quod merito maximi momenti est censendum, sum meditatus, hic data opera fusius sum expositurus.

§. 4. Quoniam autem hoc integrale ab *Illustri la Grange* inuentum, ab iis formis quas ipse olim dederam, plurimum discrepat, ac simplicitate non mediocriter antecellit, ante omnia visum est scitari, quomodo aequationi differentiali satisfaciatur. Hunc in finem pono breu. gr. $\sqrt{X} + \sqrt{Y} = V$, vt habeam

$$\frac{v}{x-y} = \sqrt{(\Delta + D(x+y) + E(x+y)^2)},$$

quam aequationem ita differentiare oportet, vt constans arbitraria Δ ex differentiali excedat. Sumtis igitur quadratis erit

$\frac{V^2}{(x-y)^2} = \Delta + D(x+y) + E(x+y)^2$, quae dif-
ferentiata dat

$$\frac{2VdV}{(x-y)^2} - \frac{2VV(dx-dy)}{(x-y)^3} - D(dx+dy) - 2E(x+y)(dx+dy) = 0.$$

§. 5. Quo nunc calculus planior reddatur, seorsim
partes vel per dx vel per dy affectas inuestigemus. Pro
elemento igitur dx , si y ut constans spectetur, erit

$$dV = \frac{X^1 dx}{2\sqrt{X}},$$

vnde singulae partes ita se habebunt:

$$dx \left(\frac{V X^1}{(x-y)^2 \sqrt{X}} - \frac{2VV}{(x-y)^3} - D - 2E(x+y) \right)$$

vbi notetur esse $V = \sqrt{X} + \sqrt{Y}$, hincque

$$VV\sqrt{X} = (X+Y)\sqrt{X} + 2X\sqrt{Y}$$

vnde hic duplicis generis termini occurrunt, dum vel per
 \sqrt{X} vel per \sqrt{Y} sunt affecti. Duo autem termini adfunt
 \sqrt{Y} affecti, qui sunt

$$- \frac{4X\sqrt{Y}}{(x-y)^3} + \frac{X^1\sqrt{Y}}{(x-y)^2},$$

qui ergo iunctim sumti dabunt

$$\frac{\sqrt{Y}}{(x-y)^2} (X^1(x-y) - 4X),$$

quae forma ob

$$X = A + Bx + Cxx + Dx^2 + Ex^3, \text{ hincque}$$

$$X^1 = B + 2Cx + 3Dxx + 4Ex^2, \text{ dabit}$$

$$X^1(x-y) - 4X = -4A - B(3x+y)$$

$$- 2C(xx + xy) - D(x^2 + 3xx) - 4Ex^2y$$

Termini autem per \sqrt{x} affecti sunt

$$\frac{\sqrt{X}}{(x-y)^2} (X^1(x-y) - 2(X+Y) - D(x-y)^2 - 2E(x+y)(x-y)^2).$$

Cum

Cum igitur fit

$$X + Y = 2A + B(x+y) + C(x^2+y^2) + D(x^3+y^3) + E(x^4+y^4)$$

facta substitutione iste postremus factor erit

$$-4A - B(x+3y) - 2C(xy+yy) - D(3xyy+y^3) - 4Exy^2$$

quae forma a praecedente hoc tantum discrepat, quod litterae x et y sunt permutatae.

§. 6. Quod si ergo breu. gr. ponamus

$$M = 4A + B(3x+y) + 2C(xx+xy) + D(x^3+3xxx) + 4Ex^2y$$

$$N = 4A + B(x+3y) + 2C(yy+xy) + D(y^3+3xyy) + 4Exy^2$$

hinc pars elemento $d x$ affecta ita erit expressa:

$$- \frac{dx}{(x-y)^3 \sqrt{X}} (M \vee Y + N \vee X).$$

§. 7. Simili modo

$$\text{ob } dV = \frac{Y' dy}{2 \sqrt{Y}},$$

partes elemento $d y$ affectae erunt

$$\frac{dy}{\sqrt{Y}} \left(\frac{V Y'}{(x-y)^2} + \frac{2 V V' \sqrt{Y}}{(x-y)^3} - D \vee Y - 2 E (x+y) \vee Y \right).$$

Haec iam forma ob

$$V = \vee X + \vee Y \text{ et } V V \vee Y = (X+Y) \vee Y + 2 Y \vee X$$

continebit sequentes terminos per $\vee X$ affectos,

$$\frac{\vee X}{(x-y)^3} (Y' (x-y) + 4 Y)$$

quae forma ex priore praecedentis calculi oritur, si litterae x et y permutentur, simulque signa; vnde patet hanc expressi-

pressionem præbere valorem $+N$. Reliqui autem termini per \sqrt{Y} effecti erunt

$$\frac{\sqrt{Y}}{(x-y)^3} (Y'(x-y) + 2(X+Y) - D(x-y)^2 - 2E(x+y)(x-y)^2).$$

Haec forma iterum ex permutatione litterarum et signorum ex forma præcedentis calculi oritur, quæ ergo cum effet $-N$, haec erit $+M$. Hoc igitur modo partes elementum dy continentes erunt

$$\frac{+dy}{(x-y)^3 \sqrt{Y}} (N \sqrt{X} + M \sqrt{Y})$$

§. 8. Coniungendis igitur his membris æquatio differentialis ex forma *Grangiana* orta erit

$$\left(\frac{dy}{\sqrt{Y}} - \frac{dx}{\sqrt{X}} \right) \frac{(N\sqrt{X} + M\sqrt{Y})}{(x-y)^3} = 0,$$

quæ per factorem comunem diuisa præbet ipsam æquationem differentialem propositam $\frac{dx}{\sqrt{X}} = \frac{dy}{\sqrt{Y}}$; vnde simul patet æquationem integram exhibitam recte se habere, atque adeo valorem litteræ Δ arbitrio nostro penitus relinqui.

§. 9. Antequam autem methodum *Grangianum* ad ipsam æquationem differentialem $\frac{dx}{\sqrt{X}} = \frac{dy}{\sqrt{Y}}$ in omni extensione acceptam applicemus, a casu simpliciore inchoemus, quo æquatio adeo rationalis proponitur hæc:

$$\frac{dx}{a+2bx+cx^2} = \frac{dy}{a+2by+cy^2}.$$

Analysis.

Pro integratione æquationis differentialis.

$$\frac{dx}{a+2bx+cx^2} = \frac{dy}{a+2by+cy^2}.$$

§. 10. Ponamus br. gr. $a^2 + 2bx + cx^2 = X$ et $a^2 + 2by + cy^2 = Y$, vt fieri debeat $\frac{dx}{X} = \frac{dy}{Y}$, quæ formu-

formulae cum inter se debeant esse aequales, vtraque per idem elementum dt designetur, ita vt nanciscamur has duas formulas: $\frac{dx}{dt} = X$ et $\frac{dy}{dt} = Y$.

Quod si ergo iam statuamus

$$x - y = q, \text{ erit } \frac{dq}{dt} = X - Y = 2bq + cq(x + y)$$

vnde per q diuidendo erit $\frac{dq}{qdt} = 2b + c(x + y)$.

§. 11. Nunc primas formulas differentiemus, sumto elemento dt constante, et facto

$$dX = X' dx \text{ et } dY = Y' dy$$

orientur hae duae aequationes:

$$\frac{dX}{dxdt} X' \text{ et } \frac{dY}{dydt} Y'$$

quae inuicem additae praebent

$$\frac{dX}{dxdt} + \frac{dY}{dydt} = X' + Y'$$

Quare cum fit

$$X' = 2b + 2cx \text{ et } Y' = 2b + 2cy \text{ erit}$$

$$\frac{1}{dt} \left(\frac{dX}{dx} + \frac{dY}{dy} \right) = 4b + 2c(x + y).$$

§. 12. Quoniam igitur hic postremus valor duplo maior est praecedente $\frac{dq}{qdt}$, hoc modo deducti sumus ad hanc aequationem:

$$\frac{dX}{dx} + \frac{dY}{dy} = \frac{2dq}{q},$$

quae integrata dat $l dx + l dy = 2l q + \text{const}$, hincque in numeris erit

$$dx dy = C q q dt^2, \text{ ita vt fit } C = \frac{dx dy}{q q dt^2}.$$

Quare cum fit

$$\frac{dx}{dt} = X \text{ et } \frac{dy}{dt} = Y, \text{ aequatio integralis erit}$$

$$\frac{X Y}{(x - y)^2} = C, \text{ quae ergo non solum est algebraica,}$$

sed etiam completa.

§. 13. Si igitur proposita fuerit haec aequatio differentialis :

$$\frac{dx}{a+2bx+cx^2} = \frac{dy}{a+2by+cy^2},$$

eius integrale completum ita erit expressum :

$$\frac{(a+2bx+cx^2)(a+2by+cy^2)}{(x-y)^2} = C$$

quae, vtrinque addendo $b^2 - ac$, induet hanc formam :

$$\frac{ac+2ab(x+y)+2acxy+bb(x+y)^2+2bcxy(x+y)+ccxyy}{(x-y)^2} = \Delta\Delta,$$

ficque, extracta radice, integrale hanc formam habebit :

$$\frac{a+b(x+y)+cxy}{x-y} = \Delta,$$

quae sine dubio est simplicissima, quandoquidem tam y per x quam x per y facillime exprimi potest, cum sit

$$y = \frac{(\Delta-b)x-a}{\Delta+b+cx} \text{ et } x = \frac{a+(\Delta+b)y}{\Delta-b-cy}.$$

§. 14. Calculum, quo hic vfi sumus, perpendiculari facile patebit, in his formis X et Y , non ultra quadrata progredi licere. Si enim ipsi X insuper tribuamus terminum dx^3 et ipsi Y terminum dy^3 , pro priore forma prodit

$$\frac{x-y}{x-y} = 2b + c(x+y) + d(xx+xy+yy) = \frac{dq}{qdt};$$

pro altera autem forma est

$$X' + Y' = 4b + 2c(x+y) + 3d(xx+yy) = \frac{ddx}{dxdt} + \frac{ddy}{dydt}.$$

Quare si hinc duplum praecedentis auferamus, colligitur

$$\frac{ddx}{dxdt} + \frac{ddy}{dydt} - \frac{2dq}{qdt} = d(x-y)^2,$$

quam aequationem non amplius integrare licet.

§. 15. Facile autem ostendi potest, talem aequationem differentialem, in qua ultra quadratum proceditur, nullo amplius modo algebraice integrari posse. Si enim

tan-

tantum hic casus proponeretur: $\frac{dx}{1+x^2} = \frac{dy}{1+y^2}$, notum est, vtrunque integrale partim logarithmos partim arcus circulares involuere, ideoque quantitates transcendentes diuersos, quae nullo modo inter se comparari possunt. Huiusmodi scilicet comparationes iis tantum casibus locum habere possunt, quando vtrunque vnus generis tantum quantitates transcendentes occurrunt.

Analysis.

Pro integratione aequationis

$$\frac{dx}{a+2bx+cx^2} + \frac{dy}{a+2by+cy^2} = 0.$$

§. 16. Quod si hic vt ante ponamus

$$\frac{dx}{a+2bx+cx^2} = dt, \text{ statui debet } \frac{dy}{a+2by+cy^2} = -dt:$$

at vero si calculum simili modo quo ante institueré velimus, nihil plane proficimus. Postquam autem omnes difficultates probe perpendissem, tandem in artificium incidi, quo hunc casum expedire licuit, ita vt hinc non contemendum incrementum methodo *Grangianae* attulisse mihi videar.

§. 17. Quoniam igitur has duas habeo aequationes: $\frac{dx}{dt} = X$ et $\frac{dy}{dt} = -Y$, hinc formo istam nouam aequationem:

$$\frac{y dx + x dy}{dt} = yX - xY.$$

Iam facio $xy = u$, vt habeam

$$\frac{du}{dt} = a(y-x) + cxy(x-y),$$

vnde posito

$$x-y = q \text{ erit } \frac{du}{dt} = q(cu-a),$$

D 2

quae

quae aequatio per $cu - a$ diuisa ductaque in c praebet
 $\frac{cd u}{dt(cu - a)} = cq$, hocque modo nacti sumus differentiale
 logarithmicum.

§. 18. Dein vero aequationes principales vt ante
 differentiemus, et obtinebimus

$$\frac{ddx}{dt dx} = X' \text{ et } \frac{ddy}{dt dy} = -Y',$$

quae inuicem additae dant

$$\frac{1}{dt} \left(\frac{ddx}{dx} + \frac{ddy}{dy} \right) = X' - Y' = 2cq;$$

quare si hinc duplum praecedentis aequationis subtraha-
 mus, remanebit

$$\frac{1}{dt} \left(\frac{ddx}{dx} + \frac{ddy}{dy} - \frac{2cd u}{cu - a} \right) = 0,$$

vnde per dt multiplicando et integrando nanciscimur

$$l dx + l dy - 2l(cu - a) = lC, \text{ ideoque } \frac{dx dy}{(cu - a)^2} = C dt^2.$$

Cum igitur sit $dx = X dt$ et $dy = -Y dt$, aequatio in-
 tegralis nostra erit $-\frac{XY}{(cu - a)^2} = C$.

§. 19. Per hanc ergo analysin deducti sumus ad
 hanc aequationem integralem aequationis propositae:

$$\frac{(a + 2bx + cxx)(a + 2by + cyy)}{(a - cxy)^2} = C.$$

quae aequatio, si vtrinqué vnitas subtrahatur, reducitur ad
 hanc formam:

$$\frac{2ab(x+y) + ac(x+y)^2 + b^2xy + 2bcxy(x+y)}{(a - cxy)^2} = C.$$

§. 20. Illustremus hanc integrationem exemplo,
 ponendo $a = 1$, $b = 0$ et $c = 1$, ita vt proposita sit haec
 aequatio differentialis: $\frac{dx}{1+xx} + \frac{dy}{1+yy} = 0$, cuius integrale
 nouimus esse $A \text{ tang. } x + A \text{ tang. } y = A \text{ tang. } \frac{x+y}{1-xy} = C$,
 ficque

sicque nouimus esse $\frac{x+y}{1-xy} = C$. At vero nostra postrema formula dat pro hoc casu

$$\frac{(x+y)^2}{(1-xy)^2} = C \text{ ideoque } \frac{x+y}{1-xy} = C$$

quod egregie conuenit.

§. 21. Consideremus etiam casum, quo $a = 1$, $b = \frac{1}{2}$ et $c = 1$, ita vt proponatur haec aequatio:

$$\frac{dx}{1+x+xx} + \frac{dy}{1+y+yy} = 0,$$

cuius integrale est

$$\frac{1}{\sqrt{2}} A \text{ tang. } \frac{x\sqrt{2}}{2+x} + \frac{1}{\sqrt{2}} A \text{ tang. } \frac{y\sqrt{2}}{2+y} = C,$$

vnde sequitur fore

$$A \text{ tang. } \frac{2(x+y+xy)\sqrt{2}}{4+2(x+y)-2xy} = C,$$

ideoque etiam $\frac{x+y+xy}{2+x+y-xy} = C$. At vero forma integralis inuenta pro hoc casu dabit

$$\frac{x+y+(x+y)^2+xy+xy(x+y)}{(1-xy)^2} = C$$

quae in factores resoluta dat

$$\frac{(1+x+y)(x+y+xy)}{(1-xy)^2} = C.$$

Prior vero aequatio

$$\frac{x+y+xy}{2+x+y-xy} = C \text{ inuersa praebet } \frac{2+x+y-xy}{x+y+xy} = C,$$

et unitate subtracta $\frac{1-xy}{x+y+xy} = C$, atque haec in praecedentem ducta dat $\frac{1+x+y}{1-xy} = C$.

§. 22. Videamus igitur, vtrum haec posteriores aequationes inter se conueniant, et quia constantes vtrunque inter se discrepare possunt, ambas aequationes ita referamus:

$$\frac{1-xy}{x+y+xy} = \alpha \text{ et } \frac{1+x+y}{1-xy} = \beta;$$

D 3

vnde

vnde cum sit $\frac{1}{2} = \frac{x+y+xy}{1-xy}$, euidens est fore $\beta - \frac{1}{2} = 1$, ex quo pulcherrimus consensus inter ambas formulas elucet. Ex his exemplis intelligitur aequationem generalem supra inuentam hoc modo per factores repraesentari posse:

$$\frac{(2b+c(x+y))(a(x+y)+2bxy)}{(a-cxy)^2}$$

Ceterum consideratio harum formularum haud iniucundas speculationes suppeditare poterit.

§. 23. Sequenti autem modo forma illa integralis inuenta:

$$\frac{(2b+c(x+y))(a(x+y)+2bxy)}{(a-cxy)^2} = C$$

statim ad formam simplicissimam reduci potest; si enim eius factores statuamus

$$\frac{2b+c(x+y)}{a-cxy} = P \text{ et } \frac{a(x+y)+2bxy}{a-cxy} = Q$$

vt esse debeat $PQ = c$, erit

$$aP - cQ = \frac{2ab - 2bcxy}{a-cxy} = 2b \text{ vnde fit } Q = \frac{aP - 2b}{c},$$

ficque quantitati constanti aequari debet haec forma: $\frac{aPP - 2bP}{c}$; ex quo patet, etiam ipsam quantitatem P constanti aequari debere, ita vt iam aequatio nostra integralis sit

$$\frac{2b+c(x+y)}{a-cxy} = C, \text{ vel etiam } \frac{a(x+y)+2bxy}{a-cxy} = C.$$

Alia solutio facillima eiusdem aequationis

$$\frac{dx}{a+2bx+cxy} + \frac{dy}{a+2cy+cxy} = 0.$$

§. 24. Postrema reductione probe perpenſa, compertum, statim ab initio ad formam integralis simplicissimam perueniri posse, atque adeo non necesse esse ad differentia- lia secunda ascendere. Si enim vt ante ponamus $x+y = p$

$=p$; $x-y=q$ et $xy=u$, ex formulis

$$\frac{dx}{dt} = X \text{ et } \frac{dy}{dt} = -Y$$

statim deducimus

$$\frac{dp}{dt} = X - Y = 2bq + cpq, \text{ vnde fit } \frac{dp}{2b+cp} = q dt.$$

§. 25. Porro vero erit

$$\frac{ydx + xdy}{du-a} = \frac{du}{dt} = yX - xY = -aq + cq u,$$

vnde fit $\frac{du}{cu-a} = q dt$, quam ob rem hinc statim colligimus hanc aequationem: $\frac{dp}{2b+cp} = \frac{du}{cu-a}$, cuius integratio praebet $l(2b+cp) = l(cu-a) + lC$; vnde deducitur haec aequatio algebraica: $\frac{2b+cp}{cu-a} = C$, quae, restitutis literis x et y , dat $\frac{2b+c(x+y)}{cxy-a} = C$, quae est forma simplicissima aequationis integralis desideratae. Hic imprimis notatu dignum occurrit, quod casum primum hac ratione resolvere non licet.

§. 26. Ex forma autem integrali inuenta facile aliae derivantur, veluti si addamus $\frac{2b}{a}$, orietur haec forma $\frac{a(x+y) + 2bxy}{cxy-a} = C$, quae per praecedentem diuisa denuo nouam formam suppeditat, scilicet: $\frac{2b+c(x+y)}{a(x+y) + 2bxy} = C$, quae formae quomodo satisfaciant operae pretium erit ostendisse. Et quidem postrema forma, differentiata, erit

$$\frac{-2ab(dx+dy) - 4bb(ydx + xdy) - 2bc(y y dx + x x dy)}{(a(x+y) + 2bxy)^2}$$

quae in ordinem redacta praebet

$$dx(2ab + 4bbx + 2bcyy) + dy(2ab + 4bbx + 2bcxx) = 0.$$

Haec per $2b$ diuisa et separata dat

$$\frac{dx}{a+2bx+cx} + \frac{dy}{a+2by+cy} = 0.$$

quae est ipsa proposita.

Ana-

Analysis.

Pro integratione aequationis

$$\frac{dx}{\sqrt{(A+Bx+Cxx)}} = \frac{dy}{\sqrt{(A+By+Cy^2)}}.$$

§. 27. Introducto nouo elemento dt , deinceps pro constanti habendo, oriuntur hae duae aequationes:

$$\frac{dx}{dt} = \sqrt{X} \text{ et } \frac{dy}{dt} = \sqrt{Y},$$

vbi literis X et Y valores initio assignatos tribuamus. Videbimus autem, pro methodo, qua hic vtetur, terminos litteris D et E affectos omitti debere. Sumtis ergo quadratis erit

$$\frac{dx^2}{dt^2} = X \text{ et } \frac{dy^2}{dt^2} = Y.$$

§. 28. Nunc istas formulas differentiemus, positoque, vt fieri solet, $dX = X' dx$ et $dY = Y' dy$ nanciscimur has aequationes:

$$\frac{2dx dx}{dt^2} = X' \text{ et } \frac{2dy dy}{dt^2} = Y',$$

ac posito $x+y=p$ fiet $\frac{2ddp}{dt^2} = X' + Y'$. Cum iam sit

$$X' = B + 2Cx + 3Dxx + 4Ex^2 \text{ et}$$

$$Y' = B + 2Cy + 3Dyy + 4Ey^2 \text{ erit}$$

$$X' + Y' = 2B + 2Cp + 3D(xx+yy) + 4E(x^2+y^2) = \frac{2ddp}{dt^2},$$

quae aequatio manifesto integrationem admittet, si fuerit et $D=0$ et $E=0$, quemadmodum assumimus. Multiplicando igitur per dp et integrando nanciscimur

$$\frac{dp^2}{dt^2} = \Delta + 2Bp + Cpp$$

et radicem extrahendo

$$\frac{dp}{dt} = \sqrt{(\Delta + 2Bp + Cpp)}.$$

Cum

Cum igitur sit $\frac{dp}{dt} = \sqrt{X} + \sqrt{Y}$, aequatio integralis, quam sumus adepti, erit

$\sqrt{X} + \sqrt{Y} = \sqrt{(\Delta + 2B(x+y) + C(x+y)^2)}$,
quae adeo est algebraica; ubi notetur esse

$$X = A + Bx + Cxx \text{ et } Y = A + By + Cyy.$$

§. 29. Sumamus igitur quadrata, et nostra aequatio integralis erit

$$2A + B(x+y) + C(x^2 + y^2) + 2\sqrt{XY} = \Delta + 2B(x+y) + C(x+y)^2, \text{ siue}$$

$$2A - B(x+y) - 2Cxy + 2\sqrt{XY} = \Delta,$$

quae penitus ab irrationalitate liberata, posito $\Delta - 2A = \Gamma$ praebebit

$$4XY = 4AA + 4AB(x+y) + 4AC(xx+yy) + 4BBxy + 4BCxy(x+y) + 4CCxxyy \\ = \Gamma^2 + 2\Gamma B(x+y) + 4\Gamma Cxy + BB(x+y)^2 + 4BCxy(x+y) + 4CCxxyy$$

siue

$$(4AA - \Gamma^2) + 2B(2A - \Gamma)(x+y) + 4(BB - \Gamma C)xy + 4AC(xx+yy) - B^2(x+y)^2 = 0.$$

§. 30. Quod si iam hanc aequationem rationalem cum formula *canonica*, qua olim sum usus ad huiusmodi integrationes expediendas, comparemus, quae erat

$$\alpha + 2\beta(x+y) + \gamma(xx+yy) + 2\delta xy = 0,$$

dum scilicet loco $(x+y)^2$ scribamus $(xx+yy) + 2xy$, reperiemus fore

$$\alpha = 4AA - \Gamma^2; \beta = B(2A - \Gamma); \gamma = 4AC - B^2; \\ \delta = BB - 2\Gamma C.$$

§. 31. Alio vero insuper modo eandem aequationem differentialem propositam integrare poterimus, introducendo literam $q = x - y$; tum enim habebimus

$$\frac{2 \frac{d}{dt} q}{\frac{d}{dt}} = X' - Y'. \text{ At vero erit}$$

$$X' - X' = 2 C q + 3 D q (x + y)$$

vbi iterum patet statui debere tam $D = 0$ quam $E = 0$, ut integratio, multiplicando per $d q$, succedat. Hoc autem notato erit integrale $\frac{d q^2}{d t^2} = \text{Const} + C q q$, ideoque

$$\frac{d q}{d t} = \sqrt{\Delta + C q q}.$$

§. 32. Cum igitur sit $\frac{d q}{d t} = \sqrt{X} - \sqrt{Y}$, hoc integrale ita erit expressum:

$$\sqrt{X} - \sqrt{Y} = \sqrt{\Delta + C q q}$$

quae aequatio sumtis quadratis abit in hanc:

$$2 A + B (x + y) + C (x x + y y) - 2 \sqrt{X Y} = \Delta + C (x - y)^2 \text{ siue}$$

$$2 A + B (x + y) + 2 C x y - 2 \sqrt{X Y} = \Delta$$

vnde fit

$$2 \sqrt{X Y} = 2 A - \Delta + B (x + y) + 2 C x y,$$

vbi si ponatur $2 A - \Delta = - F$ aequatio ab ante inventa prorsus non discrepat.

§. 33. Quod si autem proposita fuisset aequatio

$$\frac{\frac{d x}{\sqrt{(A + B x x + C x x)}} + \frac{d y}{\sqrt{(A + B y y + C y y)}} = 0,$$

integralia ante inventa ad hunc casum referentur, si modo loco \sqrt{Y} scribatur $-\sqrt{Y}$; vnde patet pro hoc casu haberi hanc aequationem:

$$\sqrt{X} - \sqrt{Y} = \sqrt{\Delta + 2 B (x + y) + C (x + y)^2}$$

vel

vel etiam

$$\sqrt{X} + \sqrt{Y} = \sqrt{(\Delta + C(x-y)^2)}$$

§. 34. Hic singularis casus occurrit, quando formulae $A + Bx + Cxx$ sunt quadrata. Sit enim

$$X = (a + bx)^2 \text{ et } Y = (a + by)^2 \text{ ideoque}$$

$$A = a^2, B = 2ab, C = bb;$$

tum enim prior forma integralis erit

$$b(x-y) = \sqrt{(\Delta + 4ab(x+y) + bb(x+y)^2)}$$

sumtisque quadratis

$$-4bbxy = \Delta + 4ab(x+y), \text{ ideoque}$$

$$\Delta = a(x+y) + bxy$$

cuius aequationis differentiale est

$$a(dx + dy) + b(xdy + ydx) = 0 \text{ ideoque}$$

$$dx(a + by) + dy(a + bx) = 0.$$

Sin autem altera formula vtatur, erit

$$2a + b(x+y) = \sqrt{(\Delta + bb(x-y)^2)}$$

vnde quadratis sumtis, positoque $\Delta - 4aa = \Gamma$ prodit
vt ante $\Gamma = a(x+y) + bxy$.

Analysis

Pro integranda aequatione

$$\frac{dx}{\sqrt{X}} = \frac{dy}{\sqrt{Y}}$$

existente $X = A + Bx + Cxx + Dx^2 + Ex^3$

et $Y = A + By + Cy^2 + Dy^3 + Ey^4$

E 2

§. 35.

§. 35. Introducto iterum elemento dt , ut fit

$$\frac{dx}{dt} = \sqrt{X} \text{ et } \frac{dy}{dt} = \sqrt{Y}$$

ideoque sumtis quadratis.

$$\frac{dx^2}{dt^2} = X \text{ et } \frac{dy^2}{dt^2} = Y,$$

statuamus $x+y=p$ et $x-y=q$, et quia hinc prodit

$$dx^2 - dy^2 = dp dq, \text{ erit}$$

$$\frac{dp dq}{dt^2} = X - Y = B(x-y) + C(x^2 - y^2) + D(x^3 - y^3) + E(x^4 - y^4)$$

§. 36. Quoniam igitur est

$$x = \frac{p+q}{2} \text{ et } y = \frac{p-q}{2}$$

his valoribus introductis reperietur

$$X - Y = Bq + Cpq + \frac{1}{2}Dq(3pp + qq) + \frac{1}{2}Epq(pp + qq)$$

unde per q diuidendo oritur

$$\frac{dp dq}{q dt^2} = B + Cp + \frac{1}{2}D(3pp + qq) + \frac{1}{2}Epq(pp + qq)$$

§. 37. Nunc etiam fórmulas quadratas primo exhibitas differentiemus., et statuendo ut ante

$$dX = X' dx \text{ et } dY = Y' dy \text{ habebimus}$$

$$\frac{2dxdx}{dt^2} = X' \text{ et } \frac{2dydy}{dt^2} = Y', \text{ hincquè addendo}$$

$$\frac{2dxdp}{dt^2} = X' + Y'. \text{ Cum vero fit}$$

$$X' = B + 2Cx + 3Dxx + 4Ex^3 \text{ et}$$

$$Y' = B + 2Cy + 3Dyy + 4Ey^3$$

$$\text{erit } X' + Y' = 2B + 2Cp + \frac{1}{2}D(pp + qq) + Ep(pp + 3qq),$$

ita

ita vt substituto hoc valore fiat

$\frac{d^2 p}{d t^2} = B + C p + \frac{1}{2} D (p p + q q) + \frac{1}{2} E p (p p + 3 q q)$
 a qua aequatione si priorem $\frac{d p}{d t} \frac{d q}{d t}$ subtrahamus, remanebit sequens:

$$\frac{d^2 p}{d t^2} - \frac{d p}{d t} \frac{d q}{d t} = \frac{1}{2} D q q + E p q q.$$

§. 38. Haec iam aequatio per $q q$ diuisa producit istam:

$$\frac{1}{d t^2} \left(\frac{d^2 p}{d t^2} - \frac{d p}{d t} \frac{d q}{d t} \right) = \frac{1}{2} D + E p,$$

quae ducta in $2 d p$ manifesto fit integrabilis: prodit enim

$$\frac{d p^2}{d t} = \Delta + D p + E p^2$$

ex qua radice extracta colligitur:

$$\frac{d p}{d t} = \sqrt{\Delta + D p + E p^2}.$$

Cum igitur posuerimus

$$p = x + y \text{ et } q = x - y, \text{ erit } \frac{d p}{d t} = \sqrt{X} + \sqrt{Y},$$

unde resultat haec aequatio integralis algebraica:

$$\frac{\sqrt{X} + \sqrt{Y}}{x - y} = \sqrt{\Delta + D(x + y) + E(x + y)^2}$$

quae est ipsa forma ab Illustri la Grange inuenta.

§. 39. Euoluamus vltcrius hanc formam, ac sumtis quadratis erit

$$\frac{x + y + 2 \sqrt{X Y}}{(x - y)^2} = \Delta + D(x + y) + E(x + y)^2.$$

Est vero

$$X + Y = 2 A + B(x + y) + C(x x + y y) + D(x^2 + y^2) + E(x^2 + y^2)$$

unde si auferamus

$$(D(x + y) + E(x + y)^2)(x - y)^2$$

remanebit

$$2 A + B(x + y) + C(x^2 + y^2) + D x y (x + y) + 2 E x x y y,$$

E 3

quo

quo substituto aequatio integralis erit

$$\frac{2A + B(x+y) + C(x^2+y^2) + Dxy(x+y) + 2Ex^2y^2 + 2\sqrt{XY}}{(x-y)^2} = \Delta$$

§. 40. Haec aequatio aliquanto concinnior reddi potest subtrahendo vtrunque C et statuendo $\Delta - C = \Gamma$: habebitur enim hoc facto

$$\frac{2A + B(x+y) + 2Cxy + Dxy(x+y) + 2Exxyy + 2\sqrt{XY}}{(x-y)^2} = \Gamma$$

vnde deducimus

$$2\sqrt{XY} = \Gamma(x-y)^2 - 2A - B(x+y) - 2Cxy - Dxy(x+y) - 2Exxyy$$

sive ponendo

$$2A + B(x+y) + 2Cxy + Dxy(x+y) + 2Exxyy = V$$

aequatio nostra erit

$$2\sqrt{XY} = \Gamma(x-y)^2 - V, \text{ quae sumtis quadratis}$$

abit in hanc:

$$4XY = \Gamma^2(x-y)^4 - 2\Gamma V(x-y)^2 + VV \text{ sive}$$

$$4XY - VV = \Gamma^2(x-y)^4 - 2\Gamma V(x-y)^2$$

§. 41. Facta nunc substitutione erit

$$\begin{aligned} 4XY &= 4A^2 + 4AB(x+y) + 4AC(xx+yy) \\ &+ 4AD(x^2+y^2) + 4AE(x^4+y^4) + 4BBxy \\ &+ 4BCxy(x+y) + 4BDxy(xx+yy) \\ &+ 4BExy(x^2+y^2) + 4CCxxyy \\ &+ 4CDxxyy(x+y) + 4CExxyy(xx+yy) \\ &+ 4DDx^2y^2 + 4DEx^2y^2(x+y) \\ &+ 4EEx^4y^4. \end{aligned}$$

At vero porro colligitur fore

$$\begin{aligned} VV &= 4AA + 4AB(x+y) + 8ACxy \\ &+ 4ADxy(x+y) + 8AExxyy + BB(x+y)^2 \\ &+ 4B \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &+ 4 B C x y (x+y) + 2 B D x y (x+y)^2 \\
 &+ 4 B E (x+y) x x y y + 4 C C x x y y \\
 &+ 4 C D (x+y) x x y y + 8 C E x^2 y^2 \\
 &+ D D x x y y (x+y)^2 + 4 D E x^2 y^2 (x+y) \\
 &+ 4 E E x^2 y^2
 \end{aligned}$$

§. 42. Quod si iam posteriorem formulam a priore subtrahamus et singulos terminos ordine analogos disponamus, reperiemus:

$$\begin{aligned}
 4 X Y - V V &= 4 A C (x-y)^2 + 4 A D (x+y) (x-y)^2 \\
 &+ 4 A E (x+y)^2 (x-y)^2 - B^2 (x-y)^2 \\
 &+ 2 B D x y (x-y)^2 + 4 B E x y (x+y) (x-y)^2 \\
 &+ 4 C E x x y y (x-y)^2 - D D x x y y (x-y)^2
 \end{aligned}$$

quae expressio factorem habet communem $(x-y)^2$, per quem ergo si diuidamus perueniemus ad hanc aequationem concinniorē:

$$\begin{aligned}
 &4 A C + 4 A D (x+y) + 4 A E (x+y)^2 - B B \\
 &+ 2 B D x y + 4 B E x y (x+y) + (4 C E - D D) x x y y \\
 &= \Gamma \Gamma (x^2 - y^2) - 4 \Gamma A - 2 \Gamma B (x+y) - 4 \Gamma C x y \\
 &- 2 \Gamma D x y (x+y) - 4 \Gamma E x x y y.
 \end{aligned}$$

§. 43. Transferamus nunc omnes terminos ad partem sinistram et loco $(x+y)^2$ scribamus $(x x + y y) + 2 x y$, tum vero $(x x + y y) - 2 x y$ loco $(x-y)^2$, quo facto talis oritur aequatio meae canonicae respondens:

$$\begin{aligned}
 0 = &\begin{cases} 4 A C + 4 A D (x+y) + 4 A E (x^2 + y^2) + 2 B D x y + 4 B E x y (x+y) + 4 C E x x y y \\ - B B + 2 \Gamma C (x+y) - \Gamma \Gamma (x^2 + y^2) + 8 A E x y + 2 \Gamma D x y (x+y) - D D x x y y \\ + 4 \Gamma A \end{cases} \\
 &\quad \quad \quad + 2 \Gamma^2 x y \quad \quad \quad + 4 \Gamma E x x y y \\
 &\quad \quad \quad + 4 \Gamma C x y
 \end{aligned}$$

§. 44. Hinc ergo pro aequatione canonica literarum graecae $\alpha, \beta, \gamma, \delta$, etc. per latinas A, B, C, D, E, una cum constante Γ sequenti modo determinantur:

$$\alpha = 4AC + 4\Gamma A - BB$$

$$\beta = 2AD + \Gamma B$$

$$\gamma = 4AE - \Gamma\Gamma$$

$$\delta = BD + 4AE + \Gamma^2 + 2\Gamma C$$

$$\varepsilon = 2BE + \Gamma D$$

$$\zeta = 4CE + 4\Gamma E - DD$$

ita ut aequatio canonica, qua olim sum usus, sit

$$\alpha + 2\beta(x+y) + \gamma(xx+yy) + 2\delta xy + 2\varepsilon xy(x+y) + \zeta xxxy = 0.$$

§. 45. Haec autem aequatio integralis ad rationalitatem perducta latius patet quam aequatio proposita differentialis $\frac{dx}{\sqrt{x}} - \frac{dy}{\sqrt{y}} = 0$: simul enim complectitur integrale huius: $\frac{dx}{\sqrt{x}} + \frac{dy}{\sqrt{y}} = 0$. Scilicet haec aequatio complectitur duos factores, quorum alteruter alterutri satisfacit. Ex genesi autem patet hanc aequationem esse productum ex his factoribus: $\Delta(x-y)^2 - V + 2\sqrt{XY}$, et $\Delta(x-y)^2 - V - 2\sqrt{XY}$.

§. 46. Supra iam observauimus, eiusdem aequationis differentialis integrale hoc quoque modo exhiberi posse:

$$\frac{M\sqrt{y} + N\sqrt{x}}{(x-y)^2} = C \text{ (vide §. 8. et praec.) existente}$$

$$M = 4A + B(3x+y) + 2C(xx+xy) + Dx(x+3y) + 4Ex^2y$$

$$N = 4A + B(3y+x) + 2Cy(x+y) + Dy(y+3x) + 4Ex^2y$$

vbi notasse iuuabit esse

$$\begin{aligned} M + N &= 8 A + 4 B (x + y) + 2 C (x + y)^2 \\ &\quad + D (x + y)^3 + 4 E x y (x + y) \\ M - N &= 2 B (x - y) + 2 C (x + y) (x - y) \\ &\quad + D (x - y) (x^2 + 4 x y + y^2) \\ &\quad + 4 E x y (x + y) (x - y) \end{aligned}$$

Interim tamen haud facile intelligitur, quomodo haec forma cum ante inuenta consentiat, dum tamen de consensu certi esse possumus.

§. 47. Ex iis, quae haecenus sunt allata, satis liquet, eandem aequationem integram innumeris modis exhiberi posse, prout constans arbitraria alio atque alio modo repraesentatur; vnde plurimum intererit certam legem stabilire, secundum quam quouis casu constantem illam arbitriam exprimere velimus. Hunc in finem ista regula obseruetur: vt perpetuo integralia ita capiantur, vt posito $y = 0$ fiat $x = k$, hincque secundum legem compositionis $X = K$, existente

$$K = A + B k + C k k + D k^3 + E k^4$$

Hac enim lege obseruata omnia integralia, vtcunque diuersa videantur, ad perfectum consensum perducere poterunt. Hoc igitur modo quae haecenus inuenimus sequentibus Theorematibus complectamur.

Theorema I.

§. 48. Si haec aequatio differentialis

$$\frac{dx}{a + b x + c x x} - \frac{dy}{a + b y + c y y} = 0,$$

ita integretur, vt posito $y = 0$ fiat $x = k$, integrale ita se habebit:

$$\frac{2 a + b (x + y) + c x y}{x - y} = \frac{2 a + b k}{k}.$$

Theorema II.

§. 49. Si haec aequatio differentialis:

$$\frac{dx}{a+bx+cx^2} + \frac{dy}{a+by+cy^2} = 0$$

ita integretur, vt posito $y=0$ fiat $x=k$, integrale supra triplici modo est inuentum; erit enim:

$$\text{I. } \frac{b+c(x+y)}{cxy-a} = -\frac{b+ck}{a};$$

$$\text{II. } \frac{a(x+y)+bxy}{cxy-a} = -k$$

$$\text{III. } \frac{b+c(x+y)}{a(x+y)+bxy} = \frac{b+ck}{ak}.$$

Theorema III.

§. 50. Si haec aequatio differentialis:

$$\frac{dx}{\sqrt{(A+Bx+Cxx)}} - \frac{dy}{\sqrt{(A+By+Cy^2)}} = 0$$

ita integretur, vt posito $y=0$ fiat $x=k$, integrale erit

$$-B(x+y) - 2Cxy + 2\sqrt{(A+Bx+Cxx)} \\ \sqrt{(A+By+Cy^2)} =$$

$$-Bk + 2\sqrt{A(A+Bk+Ckk)}, \text{ siue}$$

$$B(k-x-y) - 2Cxy = 2\sqrt{A(A+Bk+Ckk)} \\ - 2\sqrt{(A+Bx+Cxx)(A+By+Cy^2)}$$

Corollarium.

§. 51. Hinc ergo patet, si aequatio differentialis proposita, fuerit ista:

$$\frac{dx}{\sqrt{(A+Bx+Cxx)}} = \frac{dy}{\sqrt{(A+By+Cy^2)}} = 0,$$

eaque integretur ita, vt posito $y=0$ fiat $x=k$, integrale fore

$$B(k-x-y) - 2Cxy = 2\sqrt{(A+Bx+Cxx)} \\ \sqrt{(A+By+Cy^2)} - 2\sqrt{A(A+Bk+Ckk)}.$$

Theo-

Theorema IV.

§. 52. Si posito br. gr.

$$X = A + Bx + Cxx + Dx^3 + Ex^4$$

$$Y = A + By + Cy^2 + Dy^3 + Ey^4$$

$$K = A + Bk + Ckk + Dk^3 + Ek^4$$

haec proponetur aequatio differentialis: $\frac{dx}{\sqrt{X}} - \frac{dy}{\sqrt{Y}} = 0$,
quae ita integrari debeat, vt posito $y=0$ fiat $x=k$, eius
integrale ita erit expreffum:

$$\frac{2A+B(x+y) + 2Cxy + Dxy(x+y) + 2Exxyy + 2\sqrt{XY}}{(x+y)^2} =$$

$$\frac{2A+Bk + 2\sqrt{AK}}{kk}.$$

Sin autem aequatio proposita fuerit

$$\frac{dx}{\sqrt{X}} + \frac{dy}{\sqrt{Y}} = 0, \text{ eius integrale erit}$$

$$\frac{2A+B(x+y) + 2Cxy + Dxy(x+y) + 2Exxyy - 2\sqrt{XY}}{(x-y)^2} =$$

$$\frac{2A+Bk - 2\sqrt{Ak}}{kk}.$$

Corollarium I.

§. 53. Quod si hic ponamus $D=0$ et $E=0$, ca-
sus oritur Theorematis tertii, pro aequatione

$$\frac{dx}{\sqrt{A+Bx+Cxx}} - \frac{dy}{\sqrt{A+By+Cy^2}} = 0,$$

cuius ergo integrale hinc erit

$$\frac{2A+B(x+y) + 2Cxy + 2\sqrt{(A+Bx+Cxx)(A+By+Cy^2)}}{(x-y)^2} =$$

$$\frac{2A+Bk + 2\sqrt{A(A+Bk+Ckk)}}{kk},$$

quae forma si cum superiori comparetur, formulae irratio-
nales eliminari poterunt. Quoniam enim ex priore est

$$2\sqrt{XY} = 2\sqrt{A(A+Bk+Ckk)} - B(k-x-y) + 2Cxy$$

F 2

erit

erit hoc integrale postremum

$$\frac{2A+B(2x+2y-k)+4Cxy+2\sqrt{A(A+Bk+Ck)}{(x-y)^2} =$$

$$\frac{2A+Bk+2\sqrt{A(A+Bk+Ck)}}{kk}$$

unde statim deduci potest aequatio canonica

$$\alpha + 2\beta(x+y) + \gamma(xx+yy) + 2\delta xy = 0.$$

Corollarium II.

§. 54. Ponamus nunc esse $A=0$ et $B=0$, ut fit
 $X=xx(C+Dx+Exx)$ et $Y=yy(C+Dy+Eyy)$
 et $K=kk(C+Dk+Ekk)$

aequatio differentialis integranda fiet

$$\frac{dx}{x\sqrt{(C+Dx+Exx)}} - \frac{dy}{y\sqrt{(C+Dy+Eyy)}} = 0,$$

cuius ergo integrale erit

$$\frac{xy(2C+D(x+y)+2Exy)+2xy\sqrt{(C+Dx+Exx)(C+Dy+Eyy)}}{(x-y)^2} = \Delta$$

atque hic constantem Δ per k definire non licebit: positio enim $y=0$ incongruum iam inuoluit. Interim tamen et haec integratio maxime est memoratu digna.

Corollarium III.

§. 55. Quod si autem in hac postrema integratione loco x et y scribamus $\frac{1}{x}$ et $\frac{1}{y}$ primo aequatio differentialis erit

$$\frac{dy}{y\sqrt{(Cyy+Dy+E)}} - \frac{dx}{x\sqrt{(Cxx+Dx+E)}} = 0;$$

tum vero integrale sequentem induet formam:

$$\frac{2Cxy+D(x+y)+2E+2\sqrt{(Cxx+Dx+E)(Cyy+Dy+E)}}{(y-x)^2} = \Delta$$

$$= \frac{Dk+2E+2\sqrt{E(Ckk+Dk+E)}}{kk}$$

Si igitur hic loco literarum E, D, C, scribamus A, B, C, prodibit aequatio differentialis supra tractata

$$\frac{dx}{\sqrt{(A+Bx+Cxx)}} - \frac{dy}{\sqrt{(A+By+Cy y)}} =$$

cuius ergo integrale erit

$$\frac{2A+B(x+y)+2Cxy+2\sqrt{(A+Bx+Cxx)(A+By+Cy y)}}{(x-y)^2} = \frac{Bk+2A+2\sqrt{A(A+Bk+Ckk)}}{kk},$$

quae egregie convenit cum ea in Coroll. I. data.

Corollarium IV.

§. 56. Contemplemur nunc etiam casum, quo formula $A+Bx+Cxx+Dx^3+Ex^4$ fit quadratum, quod fit $(a+bx+cx^2)^2$, ita ut iam habeamus

$A=aa$, $B=2ab$, $C=bb+2ac$, $D=2bc$, $E=cc$, tum vero

$$\sqrt{X}=a+bx+cx^2, \sqrt{Y}=a+by+cy^2, \\ \sqrt{K}=a+bk+ckk$$

atque aequatio differentialis pro priore casu erit

$$\frac{dx}{a+bx+cx^2} - \frac{dy}{a+by+cy^2} = 0,$$

cuius ergo integrale erit

$$(2aa+2ab(x+y)+2(bb+2ac)xy+2bcxy(x+y) \\ +2ccxxyy+2(a+bx+cx^2)(a+by+cy^2)) : \\ (x-y)^2 = \Delta,$$

quae reducitur ad

$$\frac{aa+ab(x+y)+(bb+ac)xy+bcxy(x+y)+ccxxyy}{(x-y)^2} =$$

$$\frac{aa+abk}{kk}. \text{ Quod si iam vtrunque addamus } \frac{1}{2}bb,$$

prodibit

$$\frac{(a+\frac{1}{2}b(x+y)+cxy)^2}{(x-y)^2} = \frac{(a+\frac{1}{2}bk)^2}{k^2}$$

vnde extracta radice obtinetur forma integralis in theoremate primo assignata.

§. 57. Sin autem hoc modo alterum casum aequationis

$$\frac{dx}{a+bx+cx^2} + \frac{dy}{a+by+cy^2} = 0$$

evoluere velimus, pervenimus ad hanc aequationem:

$$\frac{2ax + 2ab(x+y) + 2(bb+2ac)xy + 2bcxy(x+y) + 2ccxxyy}{(x-y)^2} - \frac{2(a+bx+cx^2)(a+by+cy^2)}{(x-y)^2} = \Delta,$$

quae evoluta praebet $\Delta = -2ac$, haecque aequatio manifeste est absurda, et nihil circa integrale quaesitum declarat, cuius rationem maximi momenti erit perscrutari.

Insigne Paradoxon.

§. 58. Cum huius aequationis differentialis

$$\frac{dx}{\sqrt{X}} + \frac{dy}{\sqrt{Y}} = 0$$

integrale in genere inuentum fit

$$\frac{2A + B(x+y) + 2Cxy + Dxy(x+y) + 2Exxyy - 2\sqrt{XY}}{(x-y)^2} = \Delta$$

casu autem, quo statuitur

$$\sqrt{X} = a + bx + cx^2 \text{ et } \sqrt{Y} = a + by + cy^2$$

aequatio absurda inde oriatur, quaeritur enodatio huius insignis difficultatis ac praecipue modus, hinc verum integralis valorem inuestigandi.

Enodatio Paradoxi.

§. 59. Quemadmodum scilicet in Analyfi eiusmodi formulae occurrere solent, quae certis casibus indeterminatae atque adeo nihil plane significare videntur: ita hic

hic simile quid usu venit, sed longe alio modo, cum neque ad fractionem, cuius numerator et denominator simul evanescunt, neque ad differentiam inter duo infinita perveniatur, quod exemplum eo magis est notatu dignum, quod non memini, simile casum mihi unquam se obtulisse. Istud singulare phaenomenon se nimirum exerit, quando ambae formulae X et Y evadunt quadrata, ad quod ergo resolvendum ad simile artificium recurri oportet, quo formulae X et Y non ipsis quadratis aequales sed ab iis infinite parum discrepare assumuntur.

§. 60. Statuamus igitur

$X = (a + bx + cxx)^2 + \alpha$ et $Y = (a + by + cyy)^2 + \alpha$,
ita ut pro litteris maiusculis A, B, C, D, E, fiat $A = aa + \alpha$,
 $B = 2ab$, $C = 2ac + bb$, $D = 2bc$, $E = cc$, ubi α
denotat quantitatem infinite parvam, deinceps nihilo aequalem ponendam. Hinc ergo si br. gr. ponamus

$$a + bx + cxx = R \text{ et } a + by + cyy = S \text{ erit}$$

$$\sqrt{X} = R + \frac{\alpha}{2R} \text{ et } \sqrt{Y} = S + \frac{\alpha}{2S}.$$

§. 61. Nunc igitur consideremus formam integralis primo inuentam, quae erat

$$\frac{\sqrt{X} - \sqrt{Y}}{x - y} = \sqrt{(\Delta + D(x + y) + E(x + y)^2)}$$

pro qua igitur habebimus

$$\sqrt{X} - \sqrt{Y} = R - S - \frac{\alpha(R - S)}{2RS}.$$

Quia vero hic erit

$$R - S = b(x - y) + c(xx - yy) \text{ fiet } \frac{R - S}{x - y} = b + c(x + y).$$

At posito br. gr. $x + y = p$ erit $\frac{R - S}{x - y} = b + cp$, unde
aequa-

aequatio nostra erit

$$b + cp - \frac{a(b+cp)}{2RS} = \sqrt{\Delta + 2bcp + ccp p}.$$

§. 62. Sumantur nunc vtrunque quadrata et aequatio nostra sequentem induet formam: $bb - \frac{a}{RS}(b+cp)^2 = \Delta$. Alteriores scilicet potestates ipsius a hic vbique praetermittuntur. Hic ergo ratio nostri Paradoxi manifesto in oculos incidit, quia posito $a = 0$ oritur $bb = \Delta$; vnde, vt Δ maneat constans arbitraria, euident est, differentiam inter bb et Δ etiam infinite paruam statui debere; quam obrem ponamus $\Delta = bb - a\Gamma$, ac obtinebitur ista aequatio penitus determinata $\frac{(b+cp)^2}{RS} = \Gamma$, siue

$$(b + c(x+y))^2 = \Gamma(a + bx + cxx)(a + by + cyy)$$

quae forma non multum discrepat a formula supra inuenta.

§. 63. Haec quidem forma magis est complicata quam solutiones §§ 24 et seqq. inuentae: Sequenti autem artificio ad formam simplicissimam redigi poterit. Cum haec fractio $\frac{RS}{(b+cp)^2}$ debeat esse quantitas constans, sit $ea = F$, vt esse debeat $F(cp + b)^2 = RS$, et quemadmodum hic posuimus $x + y = p$, ponamus porro $xy = u$, fietque:

$$RS = aa + abp + ac(pp - 2u) + bbu + bcpu + ccuu$$

atque aequatio iam secundum potestates ipsius p disposita erit

$$F(cp + b)^2 = acpp + abp + aa + bcpu + bbu - 2acu + ccuu$$

vbi primo vtrunque diuidamus, quatenus fieri potest, per $cp + b$, ac reperietur

$$F(cp + b) = ap + bu + \frac{(a - cu)^2}{cp + b}.$$

Diuidamus nunc porro per $cp + b$, quatenus fieri potest, ac fiet

$$F = \frac{a}{c} - \frac{b}{c} \frac{(a - cu)}{(cp + b)} + \frac{(a - cu)^2}{(cp + b)^2}.$$

§. 64. Hac forma inuenta, si statuamus

$$\frac{a - cu}{cp + b} = V, \text{ erit } F = \frac{a}{c} - \frac{b}{c} V + VV.$$

Cum igitur ista expressio aequari debeat quantitati constanti, euident est ipsam quantitatem V constantem esse debere, ita vt iam nostrum integrale reductum sit ad hanc formam:

$$\frac{a - cu}{cp + b} = \frac{a - cxy}{c(x + y) + b} = \text{Const.}$$

Subtrahamus vtrunque $\frac{a}{c}$

$$\text{fietque } \frac{cxy + a(x + y)}{c + c(x + y)} = \text{Const.}$$

quae forma per priorem diuisa producit hanc:

$$\frac{a(x + y) + cxy}{cxy - a} = \text{Const.}$$

quae formae conueniunt cum supra exhibitis.

Theorema V.

§. 65. Si in genere haec ratio designandi adhibeatur: vt sit $Z = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4$, atque valor huius formulae integralis $\int \frac{dz}{\sqrt{Z}}$, ita sumtus vt euaneat posito $z = 0$, designetur hoc caractere $\Pi:z$; tum, vt fiat $\Pi:k \pm \Pi:x \pm \Pi:y$, necesse est vt inter quantitates k, x, y ista relatio subsistat:

Acta Acad. Imp. Sc. Tom. II. P. I.

G

A+

$$\frac{zA + B(x+y) + zCxy + Dxy(x+y) + zExxy + z\sqrt{xy}}{(x-y)^2} = \frac{zA + Bk + z\sqrt{AK}}{kk}$$

cuius ratio ex superioribus est manifesta. Cum enim k denotet quantitatem constantem erit

$$d.\Pi : x + d.\Pi : y = 0 \text{ siue } \frac{dx}{\sqrt{x}} + \frac{dy}{\sqrt{y}} = 0,$$

cuius integrale modo ante vidimus ita exprimi:

$$\frac{zA + B(x+y) + zCxy + Dxy(x+y) + zExxy + z\sqrt{xy}}{(x-y)^2} = \Delta.$$

Quare cum esse debeat $\Pi : x + \Pi : y = \Pi : k$, manifestum est posito $y = 0$ fieri debere $\Pi : x = \Pi : k$ ideoque $x = k$ unde constans indefinita Δ eodem prorsus modo definitur, vti est exhibitum.

Corollarium I.

§. 66. Hinc si formule $\Pi : z$ exprimat arcum cuiuspiam lineae curvae abscissae siue applicatae Z respondentem, in hac curva omnes arcus eodem modo inter se comparare licebit, quo arcus circulares inter se comparantur, quandoquidem, propositis duobus arcibus $\Pi : x$ et $\Pi : y$, tertius arcus $\Pi : k$ semper exhiberi poterit vel summae vel differentiae eorum arcuum aequalis.

Corollarium II.

§. 67. Ita si in hac forma $\Pi : k = \Pi : x + \Pi : y$ statuatur $y = x$, prodibit $\Pi : k = 2\Pi : x$; sicque arcus reperitur duplo alterius aequalis. At vero si in nostra forma faciamus $y = x$, tam numerator quam denominator in nihilum abeunt. Vt autem eius verum valorem eruamus, utamur aequatione primam (§. 38.) inuenta:

$$\frac{\sqrt{x} - \sqrt{y}}{x - y} = \sqrt{\Delta + D(x+y) + E(x+y)^2},$$

et iam in membro sinistro spectetur y ut constans; ipsi x vero valorem tribuamus infinite parum discrepantem, siue, quod eodem redit, loco numeratoris et denominatoris eorum differentialia substituantur, sumpta sola x variabili, hocque modo pro casu $y = x$ membrum sinistrum euadit $\frac{x'}{\sqrt{x}}$, ubi est $X' = B + 2Cx + 3Dxx + 4Ex^2$. Nunc ergo sumtis quadratis habebitur:

$$\frac{x'x}{\sqrt{x}} = \Delta \sqrt{x} + 2Dxx + 4Exx,$$

existente Δ ut ante $= \frac{2A+Bk-2\sqrt{AK}}{kk}$.

Corollarium III.

§. 68. Verum sine his ambagibus duplicatio arcus ex altera forma $\Pi:k = \Pi:x - \Pi y$ deduci potest, ponendo $y = k$, siquidem hinc fit $\Pi:x = 2\Pi:k$, pro quo ergo casu relatio inter x et k hac aequatione exprimetur:

$$\frac{2A+B(k+x)+2Ckx+Dkx(k+x)+2Ekxx+2\sqrt{KX}}{(x-k)^2} = \frac{2A+Bk+2\sqrt{AK}}{kk}.$$

Facile autem patet quomodo hinc ad triplicationem, quadruplicationem et quamlibet multiplicationem arcuum progredi debeat, quod argumentum olim fusius sum tractatus.

Theorema VI.

§. 69. Si in formis supra inuentis ponatur tam $B=0$ quam $D=0$, ut fit $X=A+Cxx+Ex^2$ et $Y=A+Cy^2+Ey^2$ et $K=A+Ckk+Ek^2$; tum si ista aequatio $\frac{dx}{\sqrt{x}} + \frac{dy}{\sqrt{y}} = 0$ ita integretur, ut posito $y=0$ fiat $x=k$, tum aequatio integralis erit:

$$\frac{A+Cxy+Exxy+\sqrt{XY}}{(x-y)^2} = \frac{A+\sqrt{AK}}{kk}.$$

G 2

Co.

Corollarium I.

§. 70. Hic notari meretur, istum casum adhuc alio modo ex forma generali deduci posse, si scilicet sumatur $A = 0$ et $E = 0$, tum enim prodit ista aequatio differentialis:

$$\frac{dx}{\sqrt{(Bx + Cxx + Dx^2)}} + \frac{dy}{\sqrt{(By + Cy^2 + Dy^2)}} = 0$$

cuius ergo integrale erit

$$\frac{2B(x+y) + 2Cxy + Dxy(x+y) + 2\sqrt{(Bx + Cxx + Dx^2)(By + Cy^2 + Dy^2)}}{(x-y)^2}$$

$$= \frac{Bk}{kk} = \frac{B}{k}, \text{ vbi valor constantis admodum sim-}$$

plex euasit. Nunc in his formulis loco x et y scribamus xx et yy , at vero loco literarum B et D scribamus A et E , fietque aequatio differentialis

$$\frac{dx}{\sqrt{(A + Cxx + Dx^2)}} + \frac{dy}{\sqrt{(A + Cy^2 + Ey^2)}} = 0$$

cuius ergo integrale etiam hoc modo exprimetur

$$\frac{A(xx + yy) + 2Cxy + Exxy + Eyyx + 2xy\sqrt{XY}}{(xx - yy)^2} = \frac{A}{kk}$$

Corollarium II.

§. 71. Ecce ergo hac ratione peruenimus ad aliam integralis formam non minus notabilem priore, atque adeo nunc ex earum combinatione formula radicalis \sqrt{XY} eliminari poterit, quandoquidem ex posteriore fit

$$+ 2\sqrt{XY} = \frac{A(xx - yy)^2}{kkxy} - \frac{A(xx + yy)}{xy} - 2Cxy - Exy(xx + yy)$$

qui valor in priore substitutus conducit ad hanc aequationem rationalem:

$$\begin{aligned} & 2A + 2Cxy + 2Exxyy \\ & + \frac{A(xx - yy)^2}{kkxy} - \frac{A(xx + yy)}{xy} - 2Cxy - Exy(xx + yy) \\ & = \frac{2A(xx - yy)^2}{kk} + \frac{2(xx - yy)^2 \sqrt{AK}}{kk} \end{aligned}$$

quae

quae porro reducta et per $(x - y)^2$ diuifa reuocatur ad hanc formam:

$$\frac{2A(x+y)^2}{kk} = \frac{A(x+y)^2}{kkxy} - Exy - \frac{A}{xy}$$

que ad hanc:

$$\frac{A}{kk} (xx + yy - kk) - Exxyy + \frac{2xy\sqrt{AK}}{kk} = 0$$

quae egregie conuenit cum aequatione canonica, qua olim sum vfus: scil.

$$0 = \alpha + \gamma (xx + yy) + 2\delta xy + \zeta xxxy$$

si quidem est

$$\alpha = -\frac{A}{kk}; \gamma = +\frac{A}{kk}; 2\delta = \pm \frac{2\sqrt{AK}}{kk}; \zeta = -E$$

Corollarium III.

§. 72. Methodo posteriore, qua hic vfi fumus ad hanc aequationem integrandam, aequatio multo generalior tractari poterit, vbi in formulis radicalibus potestates vsque ad sextam dimensionem affurgunt. Namque si tantum statuamus $A = 0$, vt fit aequatio

$$\frac{dx}{\sqrt{B(Cx + Dxx + Ex^3)}} + \frac{dy}{\sqrt{B(Cy + Dyy + Eyy^3)}} = 0$$

cuius integrale est

$$\frac{B(x+y) + 2Cxy + Dxy(x+y) + 2Exxyy}{(x-y)^2} + \frac{B(B+Cx+Dxx+Ex^3)(B+Cy+Dyy+Eyy^3)}{(x-y)^2} = \frac{B}{k}$$

(Quod si iam hic loco x et y scribamus $x-x$ et $y-y$, aequatio differentialis fiet

$$\frac{dx}{\sqrt{B(Cx + Dxx + Ex^3)}} + \frac{dy}{\sqrt{B(Cy + Dyy + Eyy^3)}} = 0,$$

cuius ergo integrale erit

$$\frac{B(x+y) + 2Cxy + Dxy(x+y) + 2Exxyy}{(x-y)^2} + \frac{B(B+Cx+Dxx+Ex^3)(B+Cy+Dyy+Eyy^3)}{(x-y)^2} = \frac{B}{kk}$$

Nunc autem ostendamus, quomodo ope methodi Illustris de la Grange idem integrale impetrari queat.

Analysis.

Pro integratione aequationis differentialis

$$\frac{dx}{\sqrt{x}} \pm \frac{dy}{\sqrt{y}} = 0, \text{ existente } X = B + Cxx + Dx^2 + Ex^3$$

$$Y = B + Cyy + Dy^2 + Ey^3$$

§. 73. Posito igitur

$$\frac{dx}{\sqrt{x}} = dt \text{ erit } \frac{dy}{\sqrt{y}} = \mp dt$$

hincque sumtis quadratis

$$\frac{dx^2}{dt^2} = X \text{ et } \frac{dy^2}{dt^2} = Y.$$

Hinc formentur hae aequationes:

$$\frac{xx dx^2}{dt^2} = xx X \text{ et } \frac{yy dy^2}{dt^2} = yy Y.$$

Iam introducantur duae nouae variables p et q vt fit
 $xx + yy = 2p$ et $xx - yy = 2q$, ex quo fit $xx dx + yy dy = dp$, hincque $xx dx^2 - yy dy^2 = dp dq$; quam obrem habebimus

$$\frac{dp dq}{dt^2} = xx X - yy Y,$$

quae aequatio diuidatur per $xx - yy = 2q$, prodibitque

$$\frac{dp dq}{2q dt^2} = \frac{xx X - yy Y}{xx - yy}$$

quae forma, valoribus pro X et Y substitutis, dabit

$$\frac{dp dq}{2q dt^2} = B + 2Cp + D(3pp + qq) + 4E(p^3 + pqq)$$

§. 64. Nunc porro aequationes $\frac{dx^2}{dt^2}$ et $\frac{dy^2}{dt^2}$ differentiatas dabunt

$$\frac{2d dx}{dt^2} = X' \text{ et } \frac{2d dy}{dt^2} = Y'.$$

Ex priore fit $\frac{xx d dx}{dt^2} = x X'$, cui addatur $\frac{2 dx^2}{dt^2} = 2X$, vt

prodeat

$$\frac{2(xx d dx + dx^2)}{dt^2} = \frac{2d \cdot x dx}{dt^2} = x X' + 2X.$$

Simili

Simili modo erit $\frac{2d \cdot y dy}{d i^2} = y Y' + 2 Y$, quae duae aequationes invicem additae dabunt

$$\frac{2d \cdot d p}{d i^2} = \frac{2d d p}{d i^2} = x X' + y Y' + 2 (X + Y).$$

Substitutis autem valoribus et facta substitutione respectu literarum p et q reperitur

$$2X + 2Y = 4B + 4Cp + 4D(pp + qq) + 4Ep(pp + 3qq).$$

Deinde ob

$$X'x = 2Cx + 4Dx^2 + 6Ex^3 \text{ et}$$

$$yY' = 2Cy + 4Dy^2 + 6Ey^3 \text{ erit}$$

$$xX' + yY' = 4Cp + 8D(pp + qq) + 12Ep(pp + 3qq)$$

ex quibus coniunctis fit

$$\begin{aligned} \frac{2ddp}{d i^2} &= 4B + 8Cp + 12D(pp + qq) \\ &+ 16Ep(pp + 3qq). \end{aligned}$$

§. 75. Ab hac formula subtrahatur supra inuenta $\frac{d p d q}{2 q d i^2}$ quater sumta, ac remanebit

$$\frac{2ddp}{d i^2} - \frac{4d p d q}{q d i^2} = 8Dqq + 32Epqq.$$

Nunc utrinque multiplicetur per $\frac{d p}{q q}$ et prodibit

$$\frac{2}{d i^2} \left(\frac{2d p d d p}{q q} - \frac{2d p^2 d q}{q^2} \right) = 8Ddp + 32Epp$$

cuius integrale sponte se offert ita expressum

$$\frac{d p^2}{q q d i^2} = 4\Delta + 8Dp + 16Epp$$

ideoque extracta radice

$$\frac{d p}{q d i} = 2\sqrt{\Delta + 2Dp + 4Epp}.$$

§. 76. Cum nunc fit

$$\frac{d p}{d i} = x\sqrt{X + yY} \text{ et } 2q = xx - yy$$

facta substitutione orietur haec aequatio:

$$\frac{x\sqrt{X + yY}}{xx - yy} = \sqrt{(\Delta + D'(xx + yy) + E(xx + yy)^2)}$$

quae

quae sumtis quadratis reducetur ad istam formam:

$$\frac{xxX + yyY + 2xy\sqrt{XY}}{(xx - yy)^2} = \Delta + D(xx + yy) + E(x^2 + y^2).$$

Est vero

$$xxX + yyY = B(xx + yy) + C(x^2 + y^2) + D(x^2 + y^2) + E(x^2 + y^2)$$

hincque peruenietur ad hanc aequationem

$$\frac{E + \dots + Dxxyy(xx + yy) + 2Ex^2y^2 + 2xy\sqrt{XY}}{(xx - yy)^2} = \Delta$$

§. 77. Sumamus nunc ut supra constantem Δ ita ut posito

$$y = 0 \text{ fiat } x = k, \text{ et } X = K = B + Ckk + Dk^2E$$

et aequatio integralis induet hanc formam:

$$\frac{Bxx + C + \dots + Dxxyy(xx + yy) + 2Ex^2y^2 + 2xy\sqrt{XY}}{(xx - yy)^2} = \frac{B + Ckk}{kk}$$

quae aliquanto simplicior euadit si vtrin-

que subtrahamus C: erit enim

$$\frac{B(xx + yy) + 2Cxxyy + Dxxyy(xx + yy) + 2Ex^2y^2 + 2xy\sqrt{XY}}{(x^2 - y^2)^2} = \frac{B}{kk}$$

quae egregie conuenit cum integrali supra §. 72. exhibito.

§. 78. Hic casus notatu dignus se offert, dum $B = 0$, tum autem aequatio differentialis ita se habebit:

$$\frac{dx}{x\sqrt{C + Dxx + Ex^2}} + \frac{dy}{y\sqrt{C + Dyy + Ey^2}} = 0$$

cuius ergo integrale per constantem Δ expressum erit

$$\frac{C + \dots + Dxxyy(xx + yy) + 2Ex^2y^2 + 2xy\sqrt{XY}}{(xx - yy)^2} = \Delta$$

Hoc autem casu integratio non ita determinari potest, ut posito $y = 0$ fiat $x = k$, quia integrale posterioris membri hoc casu manifesto abit in infinitum; quam obrem alio

alio modo integrationem determinari conueniet veluti vt
posito $y = b$ fiat $x = a$, tum autem erit ista constans

$$\Delta = \frac{C(a^4 + b^4) + D a^2 b^2 (a^2 + b^2) + 2 E a^4 b^4 \mp 2 a b \sqrt{A B}}{(a a - b b)^2}$$

existente

$$A = C + D a a + E a^4 \text{ et } B = C + D b b + E b^4.$$

Conclusio.

§. 79. Qui processum Analyseos hic vsitatae com-
parare voluerit cum methodo, qua Illustris D. *de la Gran-*
ge vsus est in *Miscellan. Taur. Tom. IV.* facile perspiciet,
eam multo facilius ad scopum desideratum perducere at-
que multo commodius ad quosuis casus applicari posse.
Introduxerat autem Vir. Ill. in calculum formulam $\frac{dt}{T}$,
cuius loco hic simplici elemento dt sumus vsi, ac dein-
ceps quantitatem T tanquam functionem literarum p et q
spectauit, quae positio satis difficiles calculos postulauit,
cum nostra methodo longe concinnius easdem integratio-
nes inuestigare licuit. Quanquam autem nullum est du-
bium, quin ista Analyseos species insigne incrementum
polliceatur, tamen nondum patet, quemadmodum ad a-
lias integrationes ea accommodari queat, praeter hos
ipsos casus, quos hic tractauimus et quos olim ex aequa-
tione canonica deriuaueram.